

SLOVENE

Štev. 175. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vzhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v sredo, 3. avgusta 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemanj:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnisti
prejemanj: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petična (dolžina
72 milimetra) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvred
26 h. — Pri večkratnem objavljanju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Učiteljske plače na Kranjskem in deželne finance.

IV.

Zakaj se pa s toliko unemo zoperstavljaj pokritju zvišanja učiteljskih plač po državi, zakaj ugovarjam občni želji, izraženi od tolikih strani, podpirani od četovodij stranke „Slov. Naroda“, od dr. Tavčarja in ljubljanskega župana ter odo-bravani celo po dr. Šusteršiču? Zakaj vztrajam pri svojem prepričanju, da taka zahteva le radi tega nikakor ni ne-varna, ker je v sedanjih razmerah hvala Bogu docela neizvršna?

Po mojem subjektivnem mnenju namreč tiči eden poglavitih vzrokov nedostatkosti avstrijskega ljudskega šolstva v nerazmerno prevelikem vplivu, kojega si je prilastila v tem oziru država sama. V jasnem nasprotju s temeljnim zakonom naše ustave, kateri državnemu zakonodavstvu prisvaja zgolj določite v načel ljudskošolske uredbe, vse drugo pa prepušča deželni zastopni, ureja državni šolski zakon z dne 14. maja 1869 najsubtilnejše malenkosti, izroča ves ustroj ljudskega šolstva državni upravi, t. j. preširnemu našemu birokratizmu ter avtonomnim korporacijam prepušča le prijetno nalogo, iz deželnih in občinskih blagajnic pokriti troške elementarnega pouka!

Dejanski ta položaj, vsled katerega je pravi gospodar v ljudski šoli g. okrajni glavar, ne ustreza niti istinitim potrebam ljudskega šolstva niti bistvu njegovemu. Krilata beseda cesarice Marije Terezije: „Die Schule ist ein Politicum“ izraža v svoji jednostranosti vendar le načelno zmoto. Ni res, da je jedini poklic ljudske šole, vzgajati državni sposobne državljane, ni res, da ima izključni ali vsaj pretežni interes na dobri ljudski šoli le država. Take neosnovane trditve izvirajo največ iz onih krivih nauk o državni vse-mogočnosti, povsem označevalnih za liberalno

svetovno naziranje ter za socialistične nauke, kateri so navzlic svojemu navideznemu nasprotstvu napram liberalnim doktrinom „in nuce“ vendar le njih izrastek in izrodek. Kdor z višjega stališča opazuje in razmotriva razvoj človeških dogodb, mora se upravit glas smejeti čudni prikazni, da državno onipotenco dandanes baš tako hrupno naglašajo suhoparni birokrat, najpokornejši njeni sluga, kakor najljutejši njegov nasprotnik, prepričani socialni demokrat. In vendar je človeštvo prebogat organizem, da bi ga mogel izpolniti in neomejeno nadvladati samo en pojem, bodisi tudi državna ideja!

Država je tedaj le eden izmed onih faktorjev, kateri imajo pravico do ljudskega šolstva. Ista, čene večja pravica, gre rodbini, deželi, narodu in cerkvi — in vsakemu izmed teh faktorjev varovati bi bil njegov primerni vpliv glede uravnave ljudskih šol, dočim po sedanjih razmerah dejansko gospoduje v kranjskem šolstvu z neomejeno oblastvijo uradnik in nad njim oni visoki državni oblastvenik, kateri žalibog o šolstvu in učiteljstvu, o njihovi potrebah in nadlogah toliko razume kakor o železniški politiki ali o belokranjski železnici!

In pretirani državni vpliv na ljudsko šolstvo, morda se ne bi moral celo ojačiti in globokeje ukoreniniti, ako bi država v obilni meri prispevala k stroškom ljudske šole?

Ker bi se pa baš s strani „narodno-naprednih“ glasih utegnili odklanjati moje mnenje kot pristransko in omejeno, dovoljujem si v podporo svoje trditve navajati avtoriteto, kateri se bode brez dvoma povižno klanjal celó g. dr. Ivan Tavčar. Bilo je v deželnozborni seji dne 12. januarja 1894, ko je povodom proračunske debate normalno-šolskega zaklada slavljeno ta govornik izustil pomenljive besede: „Zares, vže sedaj dežela kranjska prelijeva svojo srčno kri za ljudsko šolo, in le bati se je, da jej ta

kri prej odteče, nego bode ljudsko šolstvo naše prispelo do svojega vrhunca.“ Mimogrede bodi povedano, tri dni poprej se je bil jednoglasno in brez ugovora ali razprave potrdil računski sklep istega zaklada s potrebsčino okroglih 636.000 K. Odslej, po preteku 10 let, se je dejanska potrebsčina istega zaklada zvišala za celih 400.000 K, siromaštvo v deželi se sigurno ni zmanjšalo tekom tega desetletja in navzlic tem je „in bianco-politikar“ dr. Tavčar drage volje pripravljen, vsaj soditi po njegovem sporečilu na lanski učiteljski zbor, in in finitum pomnožiti deželne šolske naklade ubogim davkoplačevavcem!

A tudi pri tej debati se je merodajni voditelj slovenskega posvetnega „razumnistva“ na Kranjskem zaganjal v državo, „tisto državo, ki na leto tisoče in tisoče troši za kanone in drugo smrtonosno orožje.“ Očitaje državi, da „daje za naše ljudsko šolstvo komaj toliko, kolikor stane vsako leto pokončevanje hroščev v tej kronovini“, namigaval je ob enem, naj i ona primerno prispeva v pokritje šolskih stroškov. Toda proti njemu dvignil se je v isti seji njegov sedanjí politiški informator, eksc. baron Schwegel ter po vsej pravici ga je zavrnil, rekši glasom stenografičnega poročila: „Država se v nas z ljudskimi šolami glede njihove gmotne podpore nima brigati in, da bi obveljali nazorí g. predgovornika (dr. Tavčarja), izvirala bi iz njih posledica, da bi se državi, ako bi večje gmotne žrtve morala prevzeti za ljudsko šolstvo, moralo priznati še večjo ingerenco na to šolstvo. Čim večji državni donesek, tem večji tudi in neomejenejši je njen vpliv na ljudsko šolo.“ In celo značilen je stavek, s kojim je voditelj kranjskega nemštva zaključil ta oddelek svojega govora: „Jaz s svojega stališča bi tako državno šolo, ako bi državi sredstva dopuščala, da jo prevzame, gotovo le pozdravljal z veselím srcem!“

In temu umovanju nevarnega našega protivnika ne pridete do živlega z ugovorom:

Saj ima država itak v tem oziru vso oblast naj tedaj vsaj plača od nje in za njo! Ne tako, naše ljudsko šolstvo, kar zeva po preustroju, tak preustroj, taka reforma mora pred vsem tudi meriti na to, da se znamenitemu temu delu narodne izomike osigura prostost od birokratskih spon, sveži zrak avtonomnega razvoja — ta zvišeni cilj pa se nikakor ne dá doseči, ako se ob enem potom gmotne udeležbe opravičuje in vtrjuje državni vpliv.

Sicer pa kaže že površna ocena državnega proračuna za l. 1904 da, bi kranjski učitelji morali čakati še mnogo mnogo let na zboljšanje svoje materijalne eksistence, ako bi isto zavisno bilo od državnih doplačil. V tekočem letu je proračunjena državna potrebsčina na ogromno svoto okroglih 1.735 milijonov kron. In za ljudsko šolstvo odpade od teh skoraj neštevilnih milijonov za vsa kraljevstva in dežele avstrijske niti 400.000 K ne! Osobito Kranjski namenjen je prispevek 2.588 K! Navzlic vsej tej nečuveni skoposti napram podstavi narodne prosvete, napram ljudski šoli pa so državne finance dandanes, štirinajst let po odstopu velikega finančnega ministra Dunajevskega, v tako neugodnem položaju, da uže prosti ozir na budgetno ravnotežje absolutno onemogočuje, z velikimi bremení za ljudsko šolstvo obtežiti državni zaklad.

Resna razprava o perečem vprašanju zboljšanja učiteljskih plač tedaj z eventualnostjo državnega pokritja dotičnih stroškov niti računati ne more.

Morda se mi je posrečilo, v dosedanjih člankih dokazati, da nas niti eden izmed nasvetovanih potov ne dovede do zaželjenega cilja. Ali potreba, nemudoma in brez odlašanja na pomoč priskočiti učiteljski bedi na Kranjskem, postala je čez vse nujna. Učiteljski naraščaj pri nas gineva, — to je žalostna istina, — in natečaji za učiteljske službe zlasti na Do-

LISTEK.

Begun.

Crítica. Napisal V. S.
(Konec.)

Ej, kako zapeljivo šumijo valovi in vabijo, — vabijo v tihi, hladni smrtni sen. . . Razprostrl bi roki in vrgel bi se ti kalni, mogočni matuški v naročje, da v njenem objemu ugasne žgoči, divji erd, da ona omije tisti gnus, ki mu je napolnil dušo, tisti brezmejni stud pred samim seboj. Zdaj ga je obšla zaveat, kako podlo je ravnal, ko je ukradel svojo kri in moč domovini, da si reši to blatno, ničvredno življenje. . .

In vendar on ljubi to življenje. Vsa njegova duša se strese ob misli, da bi ga bilo konec, ko bi razprostrl roke in se vrgel matuški v naročje. — Ljubi ga, čeravno je gnusno.

A časa ni, da bi čakal in premišljeval. Skoro se začne daniti in tedaj mora biti že daleč proč in sled ne sme ostati za njim.

Par korakov od njega se ziblje čoln njenega očeta. Oprezno se plazi Kostja k

njemu; morda je kdo blizo in bi ga zalotil. Vse tiho; toda priklenjen je z verigo. Rahlo, da pač ne bi zarožljala, tipajo njegove tresoče roke ob njej do kola, odklenil bi jo, spustil se z njo počasi v vodo in potem bi splezal na krov, ravno ko bi odplaval od brega. Bil bi rešen. Toda kakor bi se dvignil iz črne globine črt in mu šepnil nekaj v uho, mu prešine dušo v tem hipu peklen-ske misli z zlobnim, nepremagljivim veseljem.

Da, tako stori, maščevati se hoče poprej. . .

Potuhnil se je, plazil s tihimi, mačjimi stopinjami in v trenutku je bil zopet pri hiši. Zasmelo je, ko je segel k strehi po prgišče slame, zasvetilo se je v njegovi roki, in ko je vtaknil goreči šop za tram, se je obližnil plamen in lizal vedno več in svetleje naokrog. . .

Kostja je tekkel k čolnu.

Toda v tem trenutku je skočila izpod okna, kjer je stal prej sam, moška postava, krepke roke so ga z železnosurovo silo zgrabile za vrat in se ga oklenile za hip, potem ga je vrglo ob steno, da je odletel nezavesten z

razpostrtimi rokami nazaj in padel z obrazom na blatna tla.

Tisti znani, mehki glas pa je zakričal: »Batjuška, Vasja! Vstanita! Nekdo je zažgal, vstanita, gori! Gori!«

Kmalu je bila noč polna svetlobe, samotna cesta polna tekajočih, splašenih ljudi in zrak poln krika, hrupa in prasketanja gorečega lesa.

Z glasnim pokom so odletavale iskre in deloma ugašale v blatu, deloma padale v monotonosumeče valove, ki so se oblivali s krvavim žarom.

Kletve, jok, prepričani kriki . . . vse se je mešalo v nerazločen hrup.

Dva moška pa sta klečala Kostji na hrbtu, vezala mu roki ter ga nato budila, bijoč ga z nogami in rokami v prsi in v obraz — — —

Vas je pogorela in od razletavajočih se isker se je vnelo tudi mnogo čolnov, ki so vzplamteli na vodi ter sikaje ugašali, ko je zasmoljeni les prigorel do hladnih valov. Niti polovica jih ni ostala.

Čez tri dni so pripeljali Kostjo vsega blatnega, krvavega in razbitega na vozu v

spremetvu orožnikov nazaj v mesto, kjer je bil ves polk že pripravljen za odhod. . .

Kostja je bil ves otopel, dasiravno ni mogel več dvomiti o svoji usodi. Neizprosna sodba, ki jo izreka vojaško pravo nad tistimi, ki izdajajo svoj prapor, kedar kliče car svoje sinove v boj, je v vseh časih enaka.

Sele ko so ga popeljali ven iz mesta, tja, kjer se širi pusta, tuintam prekopana plan, ki služi polku v vežbališče, mu je začel pretresati ude smrten, silen strah, studena groza ga je mrazil, da so se mu tresle noge in da so šklepetale njegove čeljusti. Ker so se mu upogibala kolena, sta ga držala dva tovariša pod pazduho ter ga vlekla naprej. Toda nista imela sočutja z njim, in zdelo se jima je, da skrunita svoje roke, kakor bi se dotikala nečiste živali. . . Zakaj tisti čas je bila obšla ves narod, vso krepko, silno, oboroženo mladino ena sama sveta in ponosna misel, ki je razplamenila njihove duše, kot solnčni žar: »V boj in smrt za carja in domovino!«

Dospeli so. V vlažni zemlji je bila izkopana tesna, globoka jama in sveža, mastna

enjskem kažejo jasno, da bodo lepa nova šolska poslopja, z neznanskimi žrtvami sezidana od strani v to primoranih siromašnih šolskih občin, kmalu stala prazna in zapuščena, ker — učitelj ne bode več dobiti! Slabo bi sedaj vršil svojo nalogo, ako bi, omejevali se na zgolj negativno oceno uže storjenih nasvetov, opustil svoje lastne koncizne predloge glede tega preznamenitega predmeta. Namen prihodnjim članom, koje objavim pod specijelnimi naslovi, bodi tedaj, razkazati one vire, po katerih bi vojvodina Kranjska zadobila zmožnost, učiteljske plače primerno zvišati in to brez občutne pomnožitve deželnih naklad.

Na Kamnu, julija 1904.

Fran Suklje.

Umor ministra Plehveja.

Kakor poročajo iz Peterburga, so vsi dosednji poizkusi, da bi zaslili Plehvejevega morilca, ostali brezuspešni. Bali so se, da morilec valed ran umrje, ker je imel zelo močno mralico. Prva operacija ni bila prav dobro izvršena in zato so poklicali k njemu še znanega kirurga Bablova. Zločinec je sedaj izven nevarnosti. Bablovu je morilec izpovedal, da je Rus, ljudskošolski učitelj in deželni statistik, star 26 let. Hudo delstvo kot tako obžaluje, a ravnati ni mogel drugače. Na Bablova je naredil utis, da ni preveč inteligenten. Upajo, da bodo mo goče morilca prenesti v Petro-Pavlovo trdnjavo. Mož, ki je bil aretiran v čolnu na Nevi, kjer je vrgel v reko bombo, je pri prvem zaslišanju izpovedal nekaj. Upajo, da v kratkem izvedo tudi ime napadalec. Kolikor je dosedaj znano, je napad povzročila prekucijska stranka. Napad je bil nad vse dobro pripravljen. Prijeli so veliko število sumljivih oseb. Mož, ki so ga prijeli na Nevi v čolnu, je žid, dokaz, da so z napadom židje v najmočnejši zvezi.

Napad na Plehveja prevladuje še vedno vso mednarodno politiko. Vse slutijo, da to ni zadnji napad. Brezdvobeno bodo poskušali z vso silo zatreti na Ruskem prekucube. A tako, kakor doslej, tudi na Ruskem ne more ostati. Absolutna država je le megoča, ako je močena tako, da povzroča bojazen. Ruska avtokracija se je pa izkazala zadnji čas slabo v diplomatskem, kakor tudi v vojaškem oziru. Rusija še najbrže ni zrela za ustavno državo po vzorcu zahodno in srednje-evropejskih držav, a potrebne bodo ruskim razmeram prikladne spremembe.

Listi trde, da bode najbrže imenovan Plehvejev naslednik grof Aleksej Pavlovič Ignatijev. Rojen je bil leta 1842. in je služil začetkom pri ruski gardi, polkovnik je postal leta 1873. Leta 1883 je zapustil vojno službo in bil imenovan generalnim guvernerjem v Irkutsku. Pomočnikom ministra za notranje zadeve je bil imenovan leta 1889, a med potom v Peterburg so mu vročili odlok, po katerem je bil imenovan generalnim guvernerjem v Kijevu. Na tem svojem mestu si je pridobil kijevasko prebivalstvo s svojo dobrotljivostjo. Imenovanje Ignatijevo bi pomenilo spremembo notranje politike na Ruskem.

Po poročilih iz Peterburga Plehvejeva smrt ne bode povzročila spremembe sistema v ruski notranji politiki. Merodajni krogi ne bodo prekucubom ničesar popustili. Z naj večjo previdnostjo bodo zasledovali zarotniške

zveze. Merodajni krogi so mnenja, da je zveza med zadnjimi umori.

Bomba, s katero je bil Plehve umorjen, je bila napolnjena z najmočnejšim razstrelivom in s podkovskimi žebli, katere so našli po napadu. Ušinek je bil strašen. Deli Plehvejeve kože so zleteli celo v drugo nadstropje varšavske gostilnice. O nameravanem napadu je bil Plehve brezdvobeno poučen. Zadnje dni je bil, kakor pripoveduje njegovi znanci, umorjeni minister zelo pobit. Naznanilo, da pride v Rusijo več anarhistov, je vzbudilo v ministru slutnjo, da hočejo izvršiti sedaj na njega napad, katerega jim je preprečil pomladi slučaj.

Na carja je poročilo o Plehvejevi smrti naredilo velik utis. Car je pričakoval ministra in je slugi naročil, da naj takoj sporoči, ko pride Plehve. Ko je čez nekaj časa k carju prišel general Hesse, je car vprašal: »Je-li že Plehve došel?«, nakar je general odgovoril: »Ne, veličanstvo, Plehve je mrtev.« Car ni cel dan potem z nikomur govoril.

Se predno je došla Plehvejeva družina, so morali krsto, v kateri je umorjenec ležal, zatvoriti na carjevo povelje.

V Genevi so policisti opazili skrivnostnega tujca. Izkazal se je, da je ruski tajni policist, ki je nadzoroval kongres ruskih nihilistov v Genevi. Kongresa se je udeležilo 50 do 60 nihilistov in je trajal pet dni in pet noči. Kongres so zaključili, ko je došlo poročilo o Plehvejevem umoru. Kolikor je javnosti znano, so nihilisti sklenili, v Rusiji razširiti prekucijski oklic.

Rusko-japonska vojska.

Rusi se dosledno umikajo. Iz stavka v Kuropatkinovem poročilu, da ne ve, kaj se je zgodilo s najskrajnejšim njegovim desnim krilom, so pričeli židovski listi silen vrišč, da je Stackelbergov oddelek od Japoncev obkoljen in da se ne bo mogel rešiti. Te želje se pa menda ne bodo uresničile.

Dobili smo še naslednje brzojavke:

Pariz, 2. avgusta. »Temps« poroča iz Hajčena: Tri dni že Japonci neprestano napadajo Ruse južno in južno-vzhodno od Hajčena. Dne 31. julija sta napadli dve diviziji s 60 topovi. Simušen ter se ga naslednjega dne zvečer polastili. Rusi so se umikali počasi in strelije. Japonci imajo baje sedem divizij, večinoma same krepke nove čete in močno topništvo. Vreme je lepo.

Berolin, 2. avgusta. »Berl. Tgblt.« poroča iz Ljaojana: Glavne čete ruskega desnega krila se zbirajo pri Hajčenu. Radi tega je tam vsak dan več prask. Dne 31. julija se je vršila ljuta bitka na levem krilu tega kora, katerega hočejo Japonci očitno ločiti od ostale armade.

Njučvan, 2. avgusta. Včeraj zjutraj so slišali od Kavkina močno streljanje, ki se je popoldne vedno bolj približevalo. Iz tega sklepajo tukaj, da so se morali ruski oddelki umakniti pred drugo japonsko armado proti Dasičevu.

London, 2. avgusta. Kakor poročajo z bojišč, je Kuropatkinov položaj zelo kritičen. Po zadnjih Kurokijevih zmagah stoji Kuroki le pol dneva oddaljen od Ljaojana.

Port Artur.

Vesti, da so Japonci opustili naskoke na Port Artur in da ga bodo skušali vzeti z dolgotrajnim obleganjem in izstradanjem, pač

ne bodo resnične. Rusi v Port Arturju imajo še vedno zveze s Kitajsko, dokler pa imajo zveze z morjem, toliko časa jim posebno ne bi škodilo mirno japonsko obleganje.

Iz Daljnega poročajo, da so Japonci postavili težke topove na višine za hrbtom Port Arturja, odkoder obvladujejo mesto. V Tokiu so prepričani, da bodo Japonci trdnjavo dobili vsaj tekom enega tedna in pol.

Iz Tjencina pa poročajo: Novi prišleci iz Port Arturja pripovedujejo, da so Japonci še pet milj oddaljeni od mesta in da je ves prostor pred mestom podminiran. Druge vesti pravijo, da je japonski naskok preteklega tedna bil brezuspešen in da hočejo Japonci vzeti trdnjavo sedaj le z artilerijskim ognjem.

Rimski listi poročajo, da so sunanje utrdbe Japonci že vse razdrli in da od sobote dalje bombardirajo notranje utrdbe, mesto, luko in ruske bojne ladje. Rusko brodogradnje baje niti ne odgovarja.

General Keller mrtev.

Ruski general grof Keller.

Berolin, 1. avgusta. »Berl. Tageblatt« poroča iz Peterburga: Na vzhodnem krilu je napadel Kuroki kor grofa Kelerja 31. julija pri Čavuanu ter skušal obiti Ruse. V boju se je Keller preveč približal sovražnim baterijam ter bil ubit. Boj se nadaljuje.

General Dragomirov o položaju.

Peterburg, 1. avgusta. General Dragomirov piše v vojaškem listu »Rasvjednik«: Japonci bržkone nimajo drugega namena, kakor polastiti se Ljaojana in Port Arturja. Za to vojsko jim to popolnoma zadostja. Le ako se popolnoma polaste Ljaojuna in sklenejo s Kitajci zvezo, bodo lahko nadaljevali vojsko, kajti le Kitajska more Japonce zalagati s konji in drugimi potrebščinami.

Izjava ruske vlade.

Peterburg, 2. avgusta. Vladni razglas pojasnjuje zadevo »Malacca« ter dostavlja, da se oprostitev parnika na pojasnilo angleške vlade ne sme razlagati, da ruska vlada ne bo več pošiljala svojih križaric, da ovirajo dovažanje vojnih potrebščin na Japonsko.

Inkav.

Tokio, 1. avgusta. Japonska vlada je sklenila, Inkav odpreti trgovini.

Francoska nevtralnica.

London, 2. avgusta. »Standard« poroča iz Kijeva: Neki pred kratkim vpokojeni član ruske diplomacije trdi, da je dobil grof Lambsdorf pred dvema mesecema naznanilo, da se Francija ne bo niti direktno niti indirektno vmešavala v kak boj za Mandžurijo. Drugače bi bilo, ako bi prišle v nevarnost meje ruskega carstva. Obe stranki se sedaj borita na tujem ozemlju, toda Francija bo nevtralna tudi, ako se to razmerje kaj izpremeni. O tem sta dogovorjeni Francija in Anglija.

Kakor en sam strel se je razlegnila salva v čisti jutranji zrak, in desetero bliskov se je zasvetilo skozi redki dim. V tem trenutku je skočil begun kvišku, krčevito razkrilil roke in padel vznak na nasuto ilovico.

Le malo se je še zganil in potem niš več.

Stotnik se je sklonil nad njim in pogledal. Slabo so se bili pokazali strelci. Pri mrlja so bila vsa razbita od krogelj, ki so zadele ena tukaj, druga tam; le ena sama je šla ravno skozi srce... in stotnik ni dvomil, katera da je bila...

Foma je stal mirno, nepremično na svojem mestu. Niti ena mišica na njegovem obrazu ni trepetala.

Z lopatami so porinili truplo v jamo; pljuskom je brizgnila kvišku voda, ki se je bila nabrala na dnu, in kmalu se je kopčila tista sveža, mastna prst nad gomilo, kateri ni bilo prostora na sveti njivi.

Veselo je sijalo sonce in med ropotanjem bobna je odkorakala stotnija na kolodvor, kjer se je nebrojna množica poslavljalja od odhajajočega vojaštva...

»Pali« je zadonel poročnikov glas.

Nemška princa na bojišču Potsdam.

Prince Friderik pruski je odposlan v rusko glavno taborišče in princ Karol Anton Hohenzollernski v japonsko glavno taborišče.

Ruska vojska v Mandžuriji.

Ruska vojska v Mandžuriji se množi od dne do dne. Dne 12. julija so uvagunirali 5 sibirski kor v Evropi; temu je sledil 6 kor. Te dni smo čitali, da so uvagunirali dne 22. m. m. en polk prvega kora, dne 24. pa drugi polk istega kora. Torej v desetih dneh dva kora. A poročevalec »Berl. Tageblatt«, Gäike, je trdil, da so poprej še živahneje prevažali. Računajmo nizko in denimo, da so teh pet mesecev prevažali povprečno le po 1500 ljudi na dan 150×1500 bi znašalo 225 000 mož. Japonci pa se ne bodo več množili! Nasprotno: ker so že dosegli kulminacijo, se mora njihovo število po naravi le manjšati.

Japonska kultura.

Znani vojni dopisnik Nemirovič Dančenko pripoveduje o nastopnem groznem prizoru: Opozorili so me na neki mali prostor. Sonce je žgalo silno, da sem si opekel roko, ko sem prijel za bajonet, ki je stal v piramidi. V bližini sem zapazil veliko plahto, ki je pa imela grbo. Izpod plahte so segali štirje pari nog, dva para sta bila v čevljih, dva bosa. Te poslednje noge so bile trde, otekale. Plahta je pokrivala nekaj groznega. To sem vedel, a vendar me je gnalo, da bi videl. Okolo so stali vojaki razkavih zaprašenih obrazov. Eden kozakov me je povabil, naj pogledam in solze so mu zalile oči. Grozen je bil prizor, ko smo vzdignili plahto. Tri mrtva trupla so imela še obveze, kakor so jih nadeli zdravniki in po katerih je bilo zpoznavati, da so bile rane le lahke, da so bili vojaki le lahko ranjeni in da bi bili kmalu ozdraveli. Ali imeli so še druge rane. Obrazi, ustnice pokrite s strjeno krvjo, na enem bradu presabljana, na vseh kolena razbita; na prsih karakterične rane, verna slika japonskih bajonotov v prečni prerezi. Nekateri rane, ki so bile še čiste, so pričale, da so bila prizadeta že mrtvim vojakom. In kakov je bil izraz obrazov mrtvecev! Kako plašen, mučen!

Navadno se ne veruje takim vestem. Pripisuje se jih pretiravanju korespondentov. No, v tem slučaju ni možno tajiti. Mučenike so fotografirali. Pozvani so bili zdravniki in tuji vojaški pooblaščenči. Po natančnem ogledu je bil sestavljen zapisnik. Na ogledovanju so na enem truplu konstatirali 28 ran, razbita kolena, razsekana prsa. Na drugem truplu so konstatirali 16 ran. Zapisnik so podpisali don J. de Bourbon, polkovnik Šmiho, francoski, ameriški in menda tudi švicarski vojaški agent.

Na morju.

Berolin, 2. avgusta. Iz Tokia poročajo: Kakor poroča admiral Togo, sta se v boju 24. julija potopili dve ruski torpedovki. — Pri zadnjem napadu je bila poškodovana neka japonska torpedovka in štirinajst mož ubitih.

Njučvan, 2. avgusta. Japonci so pripeljali sem dve torpedovki. Bojne ladje so odplule proti Port Arturju.

Berolin, 2. avgusta. »Lokal Anzeiger« poroča iz Tokia: Podadmiral Hirose poroča, da je bilo 10 japonskih častnikov, ki so polagali pred portarturskim pristaniščem mine, ranjenih od strelcev iz neke ruske torpedovke.

Berolin, 2. avgusta. Nekaj nemških tvrdk je sprejelo od Rusije naročilo za odajanje ladijskih potrebščin.

Peterburg, 2. avgusta. Eden Tolstojevih sinov odide na bojišče kot prostovoljec.

Berolin, 1. avgusta. »Lokal Anzeiger« poroča iz Tokia: Tu so zelo v skrbih za parnik »Thea«, katerega že pogrešajo en teden. Boje se, da se je potopil.

Ali še nima Rusija dovolj vojakov v Mandžuriji?

Iz Mandžurije priobčuje »Neue Freie Presse« zanimiv dopis. Nekdo ji poroča iz Harbina, da tja od meseca februarja vsak dan pride 5 vojaških vlakov. V vsakem vlaku je 700 mož, izvezmi seve vlake, v katerih se vozi artilerija. Na dan torej pride tja povprečno 3500 ali 105.000 mož na mesec. Japonci s svojim prodiranjem vedno bolj olajšujejo Rusom koncentracijo. Rusi hočejo do skrajnega trenutka varovati moči svoje glavne vojske sile.

London, 1. avgusta. Neki tuji trgovec, ki je došel iz Harbina v Cifu, poroča, da je v zadnjih petih tednih došlo tja 110.000 ruskih vojakov. Vsi so bili dobro preskrbljeni in dohajanje nadaljnih čet se je izvršilo redno. Sedm minov moje neprestano in žita je v izobilju, ker ga Kitajci radi prodajajo in ga Rusi dobro plačujejo. Tudi za ranjence je v Harbinu dobro preskrbljeno. Japonske vjetnike so odposlali v Tomsk, kjer ravnavajo z njimi zelo dobro. Železnica deluje počasi, toda izvrstno. Vsakih 10 vrat je napravljena stranska proga, da olajšuje promet.

ilovnata prst je ležala v grudah in grudah okrog nje. O jami je bil zabiti kol in tja so ga postavili.

Solnce je prodiralo jutranjo meglo in vedno modrejši je postajal v njegovi luči vsešironi razpeti, čisti azur. Zarki so padali Kostji v oči in mežikal je, ker se mu je bleščalo. Kakor mrzlica ga je pretresal blazen strah. Par hipov še in vse se bode končalo, krogelje mu bodo prodrle srce in umrl bo, umrl, ah, umrl!...

Tuili bi, tako divje bi zakričal, gori do nebes, do solnce, proklel bi njegovo zlato luč, ki mu danes ugasne za vedno! Toda nobeden glas ni prišel iz njegovih prsi; hropele so in se vzdigale in pokale od napora, toda grca mu je tiščala grlo in jezik mu je bil kakor otrpel.

A zdaj je pristopil mlad vojak; bil mu je podoben, kakor slika v zrcalu; njegovo čelo je bilo nagubano in njegove slisnjene ustnice so podrhtevale, toda mirno in trdno so zrle njegove oči in roka se mu ni tresla, ko je zavezal Kostji oči z belo ruto.

V tem hipu pa je obsojenec z naporom vseh sil premagal tisto smrtno grozo, ki mu je davila vrat in pretresljivo nečloveški, ka-

kor ranjeni živali, se je iz dna njegovih prsi iztrgal krik:

»Fomá, brat moj... Fomá... tudi ti me hočeš moriti!«

Kakor blisek je šinila skozi vse glave in vse duše ena in ista strašna, neverjetna misel...

Stotnik je obrnil konja k vojaku in mu dejal z glasom, hripavim od tiste misli in sočutja:

»Odstopi, tudi devet jih zadostuje!«

Toda s hladnim ponosom se je vzravnal prostak, dvignil desnico k senčniku svoje čepice in dejal mirno:

»Prosim, vaše preblagorodje, da smem ostati!«

Nato je stopil trdnega koraka v vrsto nazaj. Deseterica, ki je stala pred obsojenecem, je bila zopet popolna.

Z rezkim glasom in golo sabljo v roki je dajal poročnik zaporedoma povelja...

Desetero tistih groznih, neizprosnih cevi se je dvignilo kvišku in nedolžni solčni žar se je veselo odbijal ob njihovi gladki sivkastosvetli površini...

Za hip smrtna tišina...

»Pali« je zadonel poročnikov glas.

Ogrski državni zbor

je včeraj končal razpravo o proračunu na učnega ministrstva. Poslanec Melzer je zagovarjal nemška učiteljska na Sedmo graškem, katera je napadel poslanec Gall. Vse knjige, katere rabijo na učiteljskih, so potrjene po ogrskem naučnem ministertvu. Zagovarja tudi delovanje Gustav Adolfovega društva.

Poslanec Trubiny poziva ministra, da naj nastopi proti razširjenju socialističnih načel med visokošolci.

Po govoru posl. Rakovazkega je govoril naučni minister Berzevicsy, ki pravi, da se nove državne ljudske šole, katerih se vsako leto ustanovi kakih 200, večinoma ustanove v krajih, ker je mažarstvo v nevarnosti. S preosnovo meščanskih šol hoče minister zmanjšati število inteligentnega proletariata. Velika napaka je, da pade 90% visokošolcev, kateri študirajo pravoslovje. A temu niso vzrok profesorji, marveč to, da je preveč skušen in pa dijaki se premalo uče in to zlasti v Budimpešti. Žleti je, da bi se dijaki sploh ne pečali s politiko.

Po ministrovem govoru je bil proračun naučnega ministrstva odobren. Zbornica je pričela podrobno razpravo o proračunu pravo sodnega ministra, o katerem je poročal Rohonyi. Košutovec Bizony kritikuje politiko pravosodnega ministra.

Trgovska pogajanja z Italijo.

Avstrijsko poslanstvo v Rimu je dobilo nova navodila iz Budimpešte za ogrske po verjenike, kako stališče naj zavzamejo glede carine od vina. Iz Vallombrose poročajo, da sta se avstrijska in ogrska vlada sporazumeli v tem vprašanju. O predlogih se je včeraj zaupno razpravljalo z italijanskim ministrom Luzzatijem. Ako je minister s predlogi zadovoljen, bodo predloženi poverjenikom v Vallombrosi. Vsebinska predlogov ustreza deloma stališču Italije in zadošča za enoletni provizorij.

Hrvaška zastava na Reki.

Iz Zagreba, 31. julija.

Od leta 1860. pa do dandanes je bilo radi hrvaške zastave na Reki že mnogo prepirov, dasi ima po vseh zakonih ravno hrvaška zastava pred vsemi drugimi prednost v tem mestu. Toda poitalijančeni Rečani so se razobesili hrvaške zastave odločno upirali, in ko so jo večkrat tudi raztrgali in pogazili, ni dotična politična oblast krivcev nikdar kaznovala. Take krivce je branila predvsem ogrska oblast, kateri je bilo seveda po volji, da se reško prebivalstvo od tujuje svoji pravi domovini hrvaški. Mažari so zares prišli do gospodstva na Reki po popravljenem besedilu hrvaško-ogrške nagodbe iz leta 1868. ter se od tega časa hrvaška zastava ni nič več vila z javnih in državnih poslopij na Reki. Pozabilo se je pri raznih svedenostih že popolnoma na hrvaško zastavo.

Prošli teden pa se je vnovič pojavila hrvaška zastava na Reki. Povodom obiška ameriškega vojaškega brodogojstva v reški luki je razobesil reški guverner baron Ervin Rosner v čast gostom poleg cesarske ogrske in mestne tudi hrvaško zastavo. To je pa italijanaše tako strašno razsrdilo, da so odklonili guvernerju povabilo k slovesni pojedini, a njihovo časopisje je udarilo po Hrvatih in po guvernerju, češ, da je popustil Hrvatom ter priznal, da imajo tudi Hrvati pravico do Reke. Za reškimi italijanaši so se vzdignili pa tudi Mažari ter najostreje obsojajo ta korak guvernerja in ministra Tisze.

Kdor bere te izbruhe mažarskega napuha proti Hrvatom, ta se mora le čuditi, da je sploh še mogoče, da med obema narodoma obstoji kakšna pogodba. Mažari ne priznajo nič več Hrvatom obstanka, če se ne boje popolnoma potopiti v mažarskem morju. A tako ne pišejo samo opozicijski časopisi, nego tudi vladni, kajti vsi Mažari brez razlike strank so v enem taboru, kadar je treba napasti Hrvaško.

Zakaj je dovolil minister Tisza, da se je razobesila na Reki hrvaška zastava, nam ni znano; guverner Rosner je rekel, da je to storil v čast hrvaškemu gostom; po tej izjavi ta zastava na Reki ne bi bila zakonita, a vendar jo je razobesil, seveda po nalogu iz Budimpešte.

Prav radovedni smo, kako se bode opravičeval Tisza, in pa če se bode javil kateri hrvaški poslanec, da brani hrvaško zastavo na hrvaškem teritoriju. Če nobeden drugi, bi se moral izjaviti pri tej priložnosti dr. Plaverić, ki je še pred nedavnim zagovarjal v hrvaškem saboru Reko kot »condominium« obeh zruženih narodov. Pravijo, da bo Tisza s Hrvati pravičnejše ravnati, nego je to bilo dosedaj, ker on Hrvat potrebuje. Hrvaško časopisje razpravlja o tem dogodku čisto mirno. Vsi opozicijski časopisi so prinesli članke, v katerih jasno dokazujejo, da je hrvaška zastava na Reki čisto postavna, ker je do zdaj po vseh postavah Reka hrvaška. — Kar je storil zdaj Tisza glede hrvaške zastave, bi bil prvi korak k aboljanju neznes-

nih odnošajev na Reki. Velika večina prebivalstva reškega je hrvaška, in vendar v celnem mestu ni niti ene hrvaške šole. Hrvati so jo zahtevali že večkrat, toda vselej so bili odbiti. — Zlat je čes, da pokaže Tisza svojo pravičnost naproti Hrvatom.

Drugo pereče vprašanje je volitev dvih poslancev za hrvaški deželni zbor. Hrvaška vlada razpisuje prigodom vsakih volitev isto tudi za Reko. Toda Reka zavrže vselej ta poziv hrvaške vlade ter ne voli svojih poslancev, kar nasprotuje zakonu. Ogrska vlada je to ravnanje reške oblasti vedno odobraval. Radovedni smo, če se bode tako ravnalo tudi pri prihodnjih volitvah.

Z Balkana.

»Information« poroča iz Beograda, da gospodarijo v Srbiji še vedno vlad izvoljenei, kar povzroča vladi veliko izdatkov in je odločno v nesoglasju z napovedano varčnostjo. Zadnji čas je bilo zopet več uradnikov, ne da bi bili na vrsti, povišanih v službi, ker so imeli protekcijo raznih mogotcev. Zlasti slabo je vplivalo imenovanje nekoga Ljotića generalnim konzulom v Solunu. Pravijo, da so zarotniki prisilili kralja in Pašića, da sta proti svojemu boljšemu prepričanju izbrala Ljotića. Vseled tega pa tudi znatno trpi ugled Srbije.

»Beogradske Novine« poročajo, da so pri Greznici, ob meji turški, obmejni stražniki streljali na srbske. Turki so na mestu pustili bolgarske patrone, ker so tako hoteli obuditi sum, da so izvršili napad Bolgari.

Dae 1. t. m. je neki neznan mladenič podpredsednika sobranja v Sofiji, Petkova, udaril s palico po glavi. Petkov je lahko ranjen. Zločinca so prijeli.

Francoska in Vatikan.

Razpor med Francijo in Vatikanom je gotova stvar, diplomatska zveza je pretrgana. Kaj se bode še zgodilo, ni znano. Na obeh straneh bodo počakali, kaj prinese bližnja bodočnost. Nezasedene škofije na Francoskem bodo ostale še prazne. Konkordata apostolski stolici Francija ne bode preje odpovedala, dokler ne bode zborovala zbornica. O posledicah razpora so sledeča poročila: Papež Pij se je včeraj dlje časa posvetoval z nuncijem Lorenzellijem. Pri francoskem poslanstvu v Rimu so odstranili francoski grb. Kakor poroča neki rimski list, bode Combes izobčen. »Avanti« poroča, da je avstrijski cesar poslal papežu brzojavko, v kateri ga tolaži in mu zagotavlja svoje sočutstvo. Papež je avstrijskemu cesarju lastnoročno odpisal. Vatikan bode misijonom v orijentu naročil, da naj v prihodnje zahteva varstvo od svojih vlad, kar je znano, da je konec konkordata s Francosko. Vatikan je imenoval sedem kanonikov za izpraznjena mesta francoskih škofij.

Ljudovlada Haiti proti tujcem.

Po poročili iz Port au Prince je pri javnem vprejemu predsednik ljudovlade Haiti obdoli tujce, da so zato zvišali kurz menije in ceno raznih stvari, ker hočejo strmoglaviti njegovo vlad. Predsednik je naznanil, da bode odredil stroge odredbe za svojo obrambo in namignil na dogodke iz l. 1804. Naselbina tujcev je zaradi te izjave zelo vznemirjena.

Volitve v generalne svete na Francoskem.

Vladna stranka je pridobila 83 mandator, vled česar je veliko veselje v vladnih listih. Naglašajo, da je s tem odobren Combou nastop proti Vatikanu.

Na Srbskem zopet vre?

Belgrad. Tu se razširja vest, da bo skupščina sklicana, da revidira ustavo. Po ostriti hočejo namreč društveno in shodno pravo, da omeje vladi nevarno sgrarno in socialno gibanje. Na deželi je bilo aretiranih več socialističkih voditeljev. Po vsej deželi prirejšajo socialisti shode.

Razmerje med Italijo in Avstrijo.

»Corriere della Sera« prinaša obširen članek nekega visokega italijanskega generala. Značilna za »prijateljske« odnošaje med zveznima državama je vsebina tega članka. Pred vsem se peča s svojočasnim nesporazumljenjem med Italijo in Francosko, ko je zadnja država zasedla Tunis in so bile vsled tega zelo napete strune med Parizom in Rimom. Italijanska vlada je obračala vso pozornost na to, da je utrdila italijanske pokrajine, ki leže ob francoski meji. A politični položaj se je premešil in danes sta Francoska in Italija v prijateljskih odnošajih, tako da je izključeno vsako nasprotje.

Med Italijo in Avstrijo sta dve sporni točki: balkansko in iredentistiško vprašanje. Prvo vprašanje je bolj važno, nego je drugo. Ako Avstrija danes ali jutri naredi že davno načeljeni izprehod v Solun in sasede Albano, postane vladarica Jadranskega morja. Izgubili bodo Italijani svojo dosedanje trgovino v teh pokrajinah, katero bode prevzela Avstrija. Rešitev tržaškega in tridentinskega

vprašanja se lahko preloži na poznejše boljše čase. Zaradi nevarnosti, ki Italiji prete na Balkanu, mora visoko dvigniti svoj kile! Trpela bode italijanska trgovina in politični ugled Italije, ako zasede Avstrija Albanijo. Vprašanje o vojski ali o miru ne bode rešeno v Italiji.

Italijani so jeli misliti na nevarnosti, ko je bila skoraj soglasno dovoljena druga železniška zveza s Tratom v avstrijski zbornici.

Pri tej železnici niso merodajni politični krogi v Avstriji upoštevali toliko trgovske politične potrebe te železnice, marveč predvsem strategičko njeno važnost. Letos sta pa zopet delegaciji za oboroževanje armade in mornarice dovolili 400 milijonov kron. — Znano je dobro, koliko bodo od te svote porabili za armado in koliko za mornarico. Avstrija nima kolonij in v Jadranskem morju drugega tekmeca, kakor Italijo. Novi izdatki za mornarico so bili naperjeni proti Italiji.

Avstrijska armada je večja, kakor italijanska; šteje 15 armadnih korov, a italijanska le 12. In Avstrija je mogočno utrdila mejo proti Italiji za slučaj obrambe, a tudi za slučaj napada je tako pripravljena, da se je moramo bati. Potrebno je, da je pripravljena tudi Italija. Naša mornarica nima v Jadranskem morju pripravnih pristanišč. Tarant ne zadostuje in je tudi predaleč. Benetke potrebujejo prenovljene utrdbe in mnogo min, če hočemo, da bodo izvršile svojo nalogo. Ankona bi zadostovala za postajo torpedovk s sedanjimi utrdbami. Italijanska vojna mornarica potrebuje novih ladij z večjo hitrostjo in nove torpedovke. Tudi podmorskih čolnov nimamo, ki so ogromne važnosti zlasti pri dalmatinskih otokih.

Končno pozivlje general Italijane, da naj pravdašno skrbje za oboroževanje italijanske armade in mornarice.

Angleške namere v Perziji.

»Timeski Listok« piše, da so Angleži prve dni minolega meseca razobesili angleško zastavo na perzijskih otokih Abumaza in Taub, ležečih v perzijskem zalivu. Na teh otokih je znamenito ribarstvo biservov, od katerih je dobivala Perzija na leto več milijonov. Ko je perzijski ministrijski predsednik prejel vest o tem angleškem činu, je takoj brzojavnim putem ukazal odstraniti angleško zastavo. Sah je tudi ukazal, naj se mu poroča o številu čoln, nahajajočih se v provinciji Korazan. Najbrž se perzijska vlada boji, da Angleži zasedejo Seistan.

Štajerske novice.

Šhod v Dobovi. Poročajo nam: Minulo nedeljo je društvo »Sava« prvokrat zborovalo ob Sotli v Dobovi. Na te kraje že desetletja slabo vpliva brežiška nemškutarja, v zadnjem času pa še posebno umazani »Štajerci«. Nekateri občine so celo prosile že za nemške ljudske šole. Pri dež. in državnozbornih volitvah so bili Sotelčani pogosto pravi posebniki, ki so vedno volili po receptu brežiških nemškutarjev. Menil bi človek, da so obsojalske pokrajine za nas izgubljene, a shod v Dobavi nas je prepričal, da bo tudi tu v kratkem odklenkalo brežškemu in »Štajercem« gosp. darstvu. Velika množica kmetov se je zbrala na shodu, ne da bi razgrajali, kakor se je strahilo po Brežicah, ampak da so mirno poslušali govornike in se povsem navduševali za narodno stvar. Bil je res sijajen shod, kakor malo kje. Tudi Hrvatje so se ga udeležili v obilnem številu. Potovalni učitelj G. Beje je poročal pred otvoritvijo shoda prav strokovno o vino in sadjereji. G. društveni predsednik, poslanec Žškar, je pozdravil zborovalce in nato temeljito poročal o delovanju dež. in drž. zbornice. Zanimali so zborovalce zlasti podatki o carini na laška vina, o kmečkih stanovskih zadrugah, o novem volilnem zakonu itd. Poročilo o uravnavi Sotle in Save v dobovskem okraju, katero namerava država v kratkem začeti, je zborovalce prav obveselilo. Z ogorčenostjo pa so zavračali nečuvno početje dež. zbornice, katere tudi s slovenskimi grobi podpira pomembna društva, kakor »šulvereine«, »šulmarko«, in zida nepotrebne šole, kakor n. pr. nemško žensko učiteljsko v Mariboru. Društveni tajnik, g. I. Carjak, poroča o namenu društva »Sava«, ki vabi Slovence brežiškega in sevnškega okraja, da se pod zastavo »vse za vero, dom, cesarja«, boré za svetlinje naših pradedov. Agrež iz Brežic je prav pošteno obdeloval umazanega »Štajerca«, katerega neki breški trgovec v tisočih istih trosi med Obsojčane. Marsi kateri je pač sklenil, da več ne pogleda tega ptujkega umazanca. Slednjič je z ognjevitimi besedami pozdravil zborovalce hrvaški kmet Nik Kumar iz Vukovega sela ter jih navduševal za narodno delovanje tu in onstran Sotle. S trikratnim »živio« klicem na sv. očeta in cesarja se je razšla množica vsa navdušena za narodno stvar. D. I. Bog, da se ta navdušenost ne poleže več!

Š Iz šoštanjkega okraja nam piše narodnik: Slovenci v Šoštanju bijejo težek

boj. Imajo simpatije vseh dobromislečih. Ali v tem boju se nekateri poslužujejo sredstev, ki jih moramo povsem obžalovati in ki ne delajo časti povzročiteljem. Dobili so v roke umazano pismo, ki more biti izrodek ne le propalega, ampak očito nenormalnega delovanja. In to umazanost javno razširjajo po okraju s pomni žen mi prepisi tistega pisma. Mi le vprašamo: Komu bo to v korist? Ali bodi te kraj razkužili, če hugo razširjate? Recimo, da bi kedo pobral najumazanejšo in najbolj smrdljivo cunjco, potem pa bi jih na plotu razobesil vsem mimoidočim v ogled, kaj bi vi rekli k temu? Ali se na sosedne tovariše, katerim je ona stvar itak bridka dovolj, ni treba nič ozirati? Ali je to prijateljsko, če se ves stan s tako gnojnico javno obliava? Videli smo omenjeni prepis v rokah oseb, ki bi najbolj storili, ko bi molčali. Ali bi bilo komu ljubilo, ako bi kdo vzel v roke gnojne vile? Najmanj pa to početje pristojno »Narodovim« narodnikom in somišljenikom. Kaj imate v onem slučaju posebljeno to, kar »Narod« odobrava? Komur je »Narod« vsakdanja duševna hrana, ta se ne more zgražati nad tem. Globoko obžalujemo dejstvo, a ravno tako tudi sredstvo tega letaka.

Š Slovenski shodi na Štajerskem.

V nedeljo, dne 14. avgusta dopoldne v Šoštanju za vse kraje šoštanjkega okraja in tudi bližnje kraje drugih sosednjih okrajev. Isti dan dopoldne volilni shod v Slovenjem gradcu za ves slovenjegraški sodni okraj. V nedeljo, dne 21. avgusta ob uri, ki se še pravčasno naznani, volilni shod pri Sv. Františku Ksaveriju za vso zgornjo Savinjsko dolino od Mozirja do Gornjega grada in Solčave. V nedeljo, dne 28. avgusta, bode zborovanje na Vranskem za ves vranski okraj, ura se še določi. Prvo nedeljo v septembru in sicer dne 4. septembra bode g. Ferdo Roš z drugimi govorniki vred zboroval v Konjicah in je pričakovati ta dan udeležbe vseh zavednih volilcev tega okraja. Na praznik, dne 8. septembra, je volilni shod v Žalcu. Dne 11. septembra pride na vrsto Laški trg. Slednjič se priredi še za Celje in okolico velik ljudski shod tik pred volitvami, namreč dne 18. septembra.

Š Volitve v Teharjih. Prihodnje občinske volitve se bodo vršile v Teharjih začetkom meseca septembra. Teharje so sedaj v nemških rokah in boj za gospodstvo v občinski upravi bode hud, kajti nemčurji delajo na vse kriplje, da si to edino k m e č k o b d i n o celjskega okraja obdrže. V bojnih sredstvih niso izbirčni, najljubše se jim volilne zvijače, sila in pa podkupovanje. Za boj so se jako dobro pripravili po vojniškem volilnem goljufivem uzoru. (V Vojniku so namreč nemčurji razdelili eno parcelo na kakih 30 kosov med same svoje somišljenike, da jim je bil vsled tega predpisan davek po 2—3 v. Tako so ti posestniki (!) pridobili občinsko volilno pravico. Opomba ured.) Kljub vsem mahinacijam pa bodo najbrže Nemci v drugem in tretjem razredu propadli.

Š Laški trg. V nedeljo, 31. julija t. l. popoldne je bil slavočno odprt novi, krasni vrt delniške pivnice. Otvoritev so se udeležili narodnjaki z Laškega, Hrastnika, Trbovelj, jako množtevno iz Celja in od drugod. Vrt je bil tako natladen, da ni bilo poznim gostom mogoče dobiti prostora. Za zabavo so izborni skrbeli: celjska narodna godba, dalje domače pevsko društvo in pevski zbor celjskega delavskega podpornega društva. Govorili so rani govorniki, med drugimi tudi kandidat za prihodnje deželnozbornske volitve iz splošne kurije g. Ferdo Roš, ki je navzoče povabil, da pridejo množtevno na njegov volilni shod. Navdušenje je bilo po vsakem govoru velikansko, zlasti po pozdravnem govoru domačega g. kaplana Bozina. Zabave ni motilo kaj družga, kakor neki od laških nemčurjev najeti škripači, ki so s svojo godbo (?) ravno med igranjem narodne godbe mimo prikorakali in neusmiljeno škripali. Zanimivo je, da ista zastava, ki je povodom birne laške nemčurje tako bodla v oči in jih razburjala, pri vrtni slavnosti ni imela na živčevje nemčurjev več istega učinka, nego je čisto mirno plapolala z visokega poslopja. Vzrok temu miru je bilo najbrže veliko število slovenskih korenjakov, ki so bili pripravljeni vsako žaljenje naše trobojnice prečutiti.

Š Cadramlje. Tu so minolo nedeljo slavili peto obletnico posvečevanja veličastne nove cerkve. Ob tej priložnosti je p. n. g. župnika in konzistorijalnega svetovalec Jurija Benčeskega obiskal biser tovariš kneževski svetovalec p. n. p. Emeran Slanec, admontski benediktinac od Sv. Petra pri Radgoni. Pridigal je gosp. Benčesek, potem pa sv. mašo popeval p. Emeran. Tako se je k javni slavnosti cerkveni pridružila še osebna in zasebna gosposoda, ki sta obenem slavila 40 letnico duhovništva.

Š Zlatotmašnikov ima škofija mariborska sedaj šestnajst, med njimi dva letošnja, namreč gg.: Petan France, žup

nik dostavljenec pri sv. Venceslavu in Gradiškem Benko, františkan v Brežicah. Za sledeče leto 1905 pridejo v tem oziru na vrsto gg.: Horvat Josip, Korošec Mihovil, Wurzer Matija. Kandidata za biseromašnika pa sta gg.: Lorenčič Franc, Stranjšak Martin. Dal Bog!

Na Skomre pri Konjicah so dobili poštni nabiralnik, po trikrat na teden, oskrbuje ga g. učitelj.

Umrli je v St. Juriju ob južni žel. gospa Karolina Ipavica, soproga občesposlovnega g. dr. Gustava Ipavica, znanega slovenskega skladatelja.

Nemški sodnik za slovenski okraj. Za sodnika v Gorenji Radgoni je imenovan sodni adjunkt Viljem Kronasser v Slov. Bistrici.

Imenovan je za adjunkta sod. avskultant dr. J. Premšak za Laški trg.

V kopalni banji utionila. Iz Ptuj poročajo: Gostilničarjeva hči Marija Vračko je imela epileptičen napad. Nezvesto so jo položili na posteljo in pustili samo. Dakle je padlo s postelje v poleg s vodo napolnjeno kopalno banjo in utionila.

Pred očmi svojih sester utionila je v Sotli 15letna Marija Drensek iz Stare vasi.

Ogenj je posestniku Janezu Košarju v Terbegovcih napravil 6920 kron škodo. Ogenj so povzročile nezadostne priprave parnega mlatilnega stroja. Mašinist Mihael Kocar je radi tega pobegnil na Ogrsko.

V Mariboru je umrl veleindustriec Ludovik Franz v 60 letu svoje dobe. — V Mariboru je umrl 87letni umirovljeni poštni raznašalec denarja in hišni posestnik Martin Rakonig.

K protestantizmu je v Mariboru tekom mesca julija prestopilo 17 oseb.

Koroške novice.

K Slovenske vzporednice v Sleziiji in koroški Nemci. Nemško ljudsko društvo za Koroško je v svoji seji dne 1. t. m. pod predsedstvom poslanca Doberniga sprejelo sledečo resolucijo: Društveno načelnstvo se pridružuje izjavam drugih korporacij proti nezahvalnemu izzivanju Nemcev v Sleziiji z ustanovitvijo slovenskih vzporednic na nemških učiteljskih. Nemci v Sleziiji naj bodo prepričani, da bodo svobodomiselnih koroških Nemci najstrožje nastopili proti vladnim na redbam v korist Slovanom. Društvo pričakuje, da bode parlamentarna zveza nemške ljudske stranke nastopila brezobzirno proti vladi. Društvo ugovarja, da bi se poslovanje razširilo na pouk na Koroškem in bi se utrakviziral pouk na učiteljski v Celovcu. Kakor vidimo, slikajo koroški Nemci na steno vruga, katerega ni. Pač imajo koroški Slovenci popolno pravico zahtevati za svojo dečo popolne slovenske ljudske šole in tudi slovenski pouk na učiteljski v Celovcu. Nemci se bodo morali tudi na Koroškem s časoma privaditi, da imajo njihovi slovenski rojaki pravico do slovenskih šol. Dovolj so že ponemžili staroslavni slovenski Gorotan, in čas je že, da dobi Slovan, kar mu gre po pravici! — Tudi drugod Nemci sklepajo „osoljene izjave“ proti slovenskim vzporednicam v Sleziiji. Tako je čutil potrebo izdati tako izjavo odbor nemškega ljudskega društva za trausko okrožje na Gor. Avstrijskem in v Svitavi na Moravskem je napovedoval poslanec Albrecht vladi hud boj.

K Podjunske narečje, ki je jako zanimivo, a do zdaj malo preiskano, preiskujejo nekateri gospodje. Radovedni smo na uspehe; do zdaj je samo rajni dr. V. Oblak pisal nekaj o tem narečju, a poznal ga je bolj površno.

Na pliberškem kolodvoru se vedno ni uradnika, ki bi bil zmožen slovenskega jezika. Ravno te dni je moral neki gospod plačati ka en, ker ni dobil ka slovensko zahtevo voznega listka. In ta gospod uradnik je toliko v sok, da niti pritožne knjige ne da, če jo kdo zahteva. Najboljše bi bilo, če bi slov. občine pliberškega okraja uradno se pritožile na ravnateljstvo južne železnice. Slovenski župani, glosite se!

K Zakaj ne govorijo slovenski? Večkrat se čujejo pritožbe, da v gostilnah v Celovcu in drugod na Koroškem ne govorijo slovenski z bolj omikanimi gosti. Krivi pa smo večkrat sami, ker se jim posmehujemo, ako govorijo v svojem narečju. Nedavno sem vprašal neko natakarico, zakaj se sramuje govoriti slovenski. Odgovorila mi: »Če sem govorila slovenski, pa so se mi gospodje posmehovali, ker ne govorim po pisavi. Kaj morem jaz za to, ker se v šoli nisem boljše naučila.« Tudi to dejstvo osvetljuje koroške šole.

K Ob Klopinskem jezeru je letos nad 300 tujecev. Venko je med njimi Dunajčanov. Želeti bi bilo, da bi se pota v okolici bolje zaznamovala in napravili dvojezični kazipoti, sicer se lahko človeku pripeti, da gre okrog in okrog jezera, predno ga najde. Kaj pa če bi se planinsko društvo poprijelo te misli?

K Mestno župnijsko cerkev v Celovcu ravnokar popravljajo. Osnajili jo bodo od znotraj popolnoma. Slike iz leta 1761 se

bodo omile in izpopolnile. Zadnjikrat je bila cerkev prenovljena pred 40. leti.

K Katehetom na meščanski šoli v Velikovu je imenovan d. g. France Lasser, kapelan v Tinjah.

K Iz St. Jakoba v Rožu Dne 28. julija smo spremlili ob lepi udeležbi ljudstva k zadnjemu počitku posestnika Ivana Serajnika, iskrenega rodojuba, umnega gospodarja in skrbnega očeta. Mnogo let je bil občinski odbornik. Ker je užival pri ljudeh vsestransko zaupanje in spoštovanje, je slovenski stranki mnogo koristil. Sprevod je vodil tukajšnji rojak, d. g. Zeichen, provizor v Črnečah. Poleg domačih dveh gospodov je stopal pred krsto tudi sin rajnega, Ivan Serajnik, kaplan v Prevaljih. Slovenska požarna bramba, kateri je bil rajni podporni ud. se je udeležila pogreba korporativno z godbo, obč. odbor pa po zastopnikih z županom. — N. v m. p.

K Toča je dne 28. julija pobila v pliberški okolici. V vaseh Blato, Setina, Replje in Rinkole je ajda popolnoma uničena.

K V Pliberku je bil 29. julija veličasten pogreb. Pokopali so starega grofa Janeza Douglasa Thurn-Vallesassina. Umrl je na svojem posestvu v Guštajnu.

K Zagrebški nadškof dr. Jurij Posilović je dospel v beljaške toplice, kjer se zdravi. Tja je prišel tudi želez. minister dr. Wittek s sestro.

K Tržaški škof msgr. dr. Fr. Nagel se mudi s celovškimi škofom na gorskem letovišču »Blatnica« nad Motnico.

Prošnja.

Grozni požar v Podpeči je dne 24. julija napravil veliko škodo. Večina hiš s cerkvijo in zvonikom leži v razvalinah. Boda je velika. Sliši se jok in stek ter britki vzdihljeji. Trije zvonovi leže molčeč pod staro košato lipo. To povečuje žalost.

Čuje se govorica, da bi pogoreleci vse laglje prenašali hudo nesrečo, da le ni pogorela cerkev. Kedo jo popravi? Kaj bo? Od kod pomoč? Mi, pravijo ponesrečenci, je sami le s pomočjo zavarovalnice ne moremo postaviti, ker itak s težavo stavimo svoja stanovanja in poslopja.

Zato zaupno trkam na dobra, usmiljena srca vsegrad daržljivih Slovencev, proseč milih darov za uboge pogorelece in še posebe za pogorelo cerkev sv. Martina v Podpeči.

Dobrohotne darove hvaležno sprejema Zupni urad Dobropolje.

Audrej Ramoveš

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. avgusta.

Na Velehrad je odpotovala včeraj deputacija slov. kat. akad. društva »Danice« in slovenskih bogoslovcev.

Vojške vaje in vročina. Pred več tedni smo grajali, da poveljniki raznih vojaških oddelkov prav nič ne upoštevajo strahovite vročine in podé moštvo pri vajah čez drn in strn do pozne ure, dostikrat uprav celo dopoldne. Gg. častnikom, ki brez priljage poveljujejo svojim oddelkom, seveda to ni posebno težavno, pač pa moštvu, oprtanemu s telednjaki in puškami, potem pa celo v še vedno moderni opravi — za peti do brade! — Sedaj je končno celó poveljstvo 3. voja z naredbo št. 5791 z dne 28. julija t. l. ukazalo, naj se z ozirom na neznosno vročino odhod na vaje, oziroma povratek primerno uredi. Menda bo to pomagalo. Pri tej priliki opozarjamo, da bi niti vojni upravi, najmanje pa vojakem, ki so naposled tudi ljudje, ne škodovalo, ako bi se vojaške vaje ob tej vročini — če že ne popolnoma odpovedale, pa vsaj izdatno omejile.

Jugoslovanskim umetnikom. Izložbeni odbor v Beogradu razpisuje natečaj za izdelek spomenice, ki se bode razdelila udeležnikom na 1. jugoslovanski umetniški razstavi v Beogradu. Ta spomenica bode kovana v obliki novca in velika 60 mm. v prečniku. Na lico (avers) mora biti upodobljena ideja zližanja Jugoslovancov pod egido umetnosti s cirilskim napisom »1. jugoslovanska umetniška izložba v Beogradu 1904«. Na naličju (revers) mora biti izražena ideja srbskega ustanka z napisom v cirilici: »U spomen stogodišnjice srbskega ustanka«. Črteži morajo biti plastični. Ocena bode poverjena razsodišču za nagrade izloženih del. Nagrade za skice so tri: Prva znaša tisoč dinarov, druga 300, tretja 200. Saice se morajo doposlati do 14. septembra izložbenemu odboru v Beogradu s posebnim znakom, po sebi pa ime.

Postojnsko petrasrednicio je v minolem šolskem letu obiskovalo 431 učenec, in sicer 217 deškov in 214 deklic. Za višji razred je sposobnih 338, nesposobnih 85. Na šoli je poučevalo 9 učnih modij. Tiskano poročilo objavlja običajni letopis.

Volitev župana v Cirčiščah. Dne 1. avgusta je bila v Kranju volitev občinskega predstojništva za županstvo Hraste (Cirčišče). Za župana je bil izvoljen Janez Brodar iz Hrastja, za svetovalca pa Janez Mraček iz Cirčišča v Franc Rozman s Prebadevega. Slava vrlim katoliškim narodnim možem! V edinosti je moč!

Sadna razstava bode v Radovljici od 17. septembra do 16. oktobra. V ta namen grad v bližini Radovljice poseben leseno poslopje v paviljonskem slogu, kjer bode prostora do 400 štirjaških metrov. Naprošeni strokovnjaki bodo na razstavi tudi predavali o sadjarstvu. Obširnejši program objavimo v kratkem.

Nov hrvaški list. V Zagrebu je prišel ishajati dvakrat na »Zagrebački list«.

Hrvaška kadetna šola. Zagrebški občinski svet je soglasno na predlog občinskega svetnika Timeta zahteval, naj se v Zagrebu ustanovi kadetna šola za hrvaške domobranske vojske.

Štrela v okolici. Včeraj popoldne ob 5. uri treščilo je v kozolec Franc Kalana vulgo Reboljev iz Guncelj. Gunceljski gasilni oddelek je bil takoj na mestu, presekal kozolec in gorečih 8 okenj pogasil. Tudi Sentvidski gasilni oddelek je bil takoj na mestu pogorišča. Posestnik je bil zavarovan za 400 K.

Za potovanje kranjskih kmetovalcev v Svico je doslej naznanjenih 28 oseb. V Ljubljani se zbore udeleženci dne 15. avgusta. Cena železniške vožnje v Avstriji in v Svici za tretji razred 66 kron, za drugi razred 115 kron, torej skoro polovica navdane cene.

Konj ubil kovača. V Zagorju je konj ubil kovača Jozefa Juvana, ko ga je kovač podkoval. Juvan zapušča vdovo in štiri neprevarljive otroke.

Mrti v ognju. Dne 1. avgusta v jutro ob 1. uri je umrl v Trstu nagle smrti 39letni kavarner Anton Hortis. Mrtvaški oder mu je priredilo po naročilu njegovih sorodnikov pogrebno podjetje A. Zimolo, in to v stanovanju samem. Dne 2. avgusta se je imel vršiti pogreb. Istega dne dopoldne pa, ko sta »varovali« mrtlička pokojnikova vdova Egenija in njena teta Karolina Najden, se je vnel »stule«, ki je pokrival mrtlička. Ves mrtvaški oder bil je hkratu v ognju. Zenski sta, to videči, preplašeni pobegnili, klicaje na pomoč. Prihiteeli so sosede in stražniki in kmalu za tem tudi mestni gasilci, ki so takoj začeli gasiti. Ko so po precejšnjem naporu vendar ukrotili ogenj, je bilo truplo pokojnega Antona Hortisa že popolnoma sežgano.

Tatvina za tatvino. Po Gorenjskem se že dalje časa klati velika tolpa cigánov, katere je v strah in trepet Gorenjem in pred katero morajo še pri belem dnevu zaklepati vrata. Pretečeni teden so prišli orožniki na Hrastici na sled tej ciganski tolpi ter nekateri imed njih aretirali, in sicer: Martina Ceger iz Beljaka na Koroškem, Katarino Hutorovič iz Boyca in pa Miho Hudorovič iz Smartna pri Ljubljani. Imenovan so krajin in imeli celo Gorenjsko v »štantu«. Posradli so vse, kar jim je prišlo pod roko: perutnino, konje, prasice, denar itd. Ako so bili kje prepodeni, prehu so potem ljudem, da jim bodo vse požgali. Dobro bi bilo, take ljudi vtakniti v prisilno delavnico.

Avtomobili in sloni vozovi postajajo vedno večja nadloga za občinstvo. Pešci in vozniki so v nevarnosti, da jih povozijo tak nebodigatreba, ki le za zabavo kot besen divja po cestah, koder je vedno mnogo prometa. Posebno vozniki se opravljeno pritožujejo, ker se jim plaši živina. Zato je pač nujno potrebno, da javna oblast kaj primerne ukrene proti tej vedno rastoči nadlogi.

Logaško tamburaško društvo »Sloga« priredi v nedeljo, 7. avgusta, na na vru g. Lenassija v Gor. Logatcu veselico, katere dohodek je namenjen v prid pogorelcem v Smihelu na Notranjskem. Začetek ob 4. uri popoldne, vstopnina za csebo 40 vin. Na spredve selice je 10 točk, skladbe priznanih glasbenikov V. Parme, pl. Farkaša, Broža, Smetane, Vogriča, Ipavca in Zajca. Po končane »sporedu« prosta zabava. Z ozirom na dobri namen se preplašila hvaležno sprejemajo. V slučaju slabega vremena se veselica z istim sporedom vrši teden pozneje.

Na Ježici bode dne 14. t. m. slovesno blagoslovljenje zastave tamošnjega veteranskega društva.

Morski volk. Otroci, kopajoči se ob morskem obrežju blizu Cvetca v Dalmaciji, so zapazili morskega volka. Dva ribiča sta ga pobila in vjela. Meril je 220 m in tehtal je nad 100 kg.

Poročil se je pri sv. Ivanu v Trstu gosp. Angelj Martellano, c. kr. kancler v Podgradu, z gospico Dorko Trobec, hčerjo g. Antona Trobeca.

Demonstracije v Splitu. Predsednik ruskega dobrodelnega društva, polkovnik Spiridonovič, se je ustavil za en dan v Splitu. Pri prihodu ga je pozdravil župan in nekaj sto demonstrantov, ki so izpregli

voz ter ga peljali do hotela. Polkovnika Spiridonoviča so nosili na rokah med glasnimi klici na Rusijo, rusko armado in slovansko solidarnost. Na čast grstu je priredila občina koncert na prostem. Polkovnik je nato odpotoval v Dubrovnik.

V Črnomlju bo sestanek »sodalitatis ss. Cordis Jesu« za semiško dekanijo dne 10. t. m. Začetek točno ob pol 11. uri dopoldne.

Kitje v Jadranskem morju? Pred rekelimi dnevi so ribiči iz Zdrleca iz Dalmacije, ki so se vozili na ladji proti Krnarskim otokom, na svoje veliko čudo zapazili na obzorju dva nova otoka. Ko so se jima približali, so videli, da ta dva otoka plavata. Preplašeni so počeli veslati nazaj ter so se zatekli v bližnjo luko. Drugega dne ni bilo več čudovitih otokov. Ako se ne gre tukaj za kako optično prevaro, bi zamogla biti to kita. In to ne bi bil prvi slučaj v Dalmaciji. Pred nekoliko leti se je en kit približal otoku Pagu.

Seno. Iz Gorice pišejo: Seno se prodaja že po 5 kron. Celó starina gre že po 420 kron.

Kres je hotelo zažgati. V Valah pri Vojšnici je 4letno otroče užgalo žitno snopje na hodniku, pod streho hiše, tik vrat hleva, polne sene. Da miso bili hitro snopje razmetati in ogenj zadušiti, bi pogorelo vse poslopje in morda več hiš. Sreča, da je bila nedelja. Vprašano otroče, zakaj je užgalo, je reklo: »Saj ste tudi vi netli kres na sveti Ivana dan!«

Drevje golo. Po spodnjem Krasu je taka suša, da je tuintam drevje popolnoma golo ali rjavo, in po senčatih opaziš hraste z rjavim listjem, kakor o Božiču. Ena žveplenka, in v hipu je paša ali travnik v plamenu. — Po več občinah na Krasu so ljudje odlašali z žetjo sene, češ, morda trava kaj porase, ali pa želi so žito, in zdaj nimajo več kaj žet. Več hlevov je čisto praznih. Pač: ubogi ljudje in uboga živina! — Upanje je, da bo c. kr. vlada pač v ozir jemala grozovito neugodo, in davke odbila.

V tržaškem »Narodnem domu« je prevzel g. Fran Dolinar, gostilničar iz Trbovelj, restavracijo, kavarino in hotel.

Umrli je 27. jul. gospa udova Josipina Kranjc iz znane Kosovelove hiše v Cnidišč. — Umrli je v Kranju gospa vdova Amalija Globočnikova, rojena Zemme, v visoki starosti 92 let. Pokojnica je bila mati umrlega notarja in deželnega poslanca Viktorja Globočnika.

Iz Olševke se nam poroča, da ta mošnje kat. slov. izobraževalno društvo priredi dne 7. in 14. avgusta predstavi, in sicer ob 3. uri popoldne v Mubejevih prostorih: Vspored: 1. »Urban S mukova ženitev«, burka v treh dejanjih. 2. »Sv. Dorotheja«, igra v treh dejanjih. 3. Šalo igra »Čašica kave«. Vstopnina 70, 50 in 30 vinarjev.

Iseljavanje. Brzoparnik »Kaiser Wilhelm II.« je včeraj, dne 2. t. mes., priplul iz Bremena v New York. Zastopnik te družbe je Edward Tavčar, Kolodvorske ulice št. 35 — Brzoparnik »La Bretagne« francoske prekmorske družbe (zastop potovalna pisarna Ed. Smarda v Ljubljani) je odplul iz Havra dne 16. julija in srečao došel v New York dne 23. julija. Vozil je 7 dni in 10 ur.

Dezertirji ameriške eskadre. Z Reke poročajo, da je minolo s boto pred odhodom ameriške eskadre z Reke pri apelu manjkalo 23 mož. Reška policija jih je našla 12 v raznih gostinlah in kavarinah in le po dolgem in mučnem nagovarjanju se jej je posrečilo spraviti jih nazaj na ladje; 11 oseb je pa zginito.

Iz Trbiča. Društvo sv. Jožefa na pravi v nedeljo, 7. avgusta božjo pot k Mariji Pomagaj na Brezje. Odhod ob 6. uri jutraj od društvenih prostorov. Sv. mašo bode daroval društveni predsednik. Vsi prijatelji društva dobro došli.

Ljubljanske novice.

Izlet na Bled. Zabavni vlak, katerega priredi železniško uradniško društvo dne 7. avgusta t. l. na Bled, ne bo odhajal, kakor je ponatisnjeno na lepkih, ob 12. uri 25 m. popoldne, temveč istega dne ob 1. uri 19 m. popoldne, pri čemur zlasti opozarjamo na ugodno zvezo s poštanim vlakom, (prihod v Ljubljano ob 12. uri 35 min. popoldne). Z Bleda pride zabavni vlak v Ljubljano ob 2. uri 29 min. jutraj. Zvečer pri koncertu poje celokulen žirovnikov mešani zbor iz Sent Vida. Da bode pa tudi »kaj smeja, brez jeze in greha«, vršila se bode do cela nova, jako zabavna igra, katere se še do zdaj v naših krajih ni proizvajala. Igra se zove: »Tek pomorščakov«. O originalnosti te igre pričajo se bodo cenjeni obiskovalci naše slavnosti sami. Razvidno je torej, da bode našel vsakdo, bodisi častilec najlepšega kraja naše mile domovine, bodisi prijatelj ubrane godbe, bodisi ljubimec lepega petja svojo zabavo, in to oni, ki se vozi v tretjem razredu za K 220 v., kakor oni v drugem za K 350 v. Za železničarje in njih rodbine so

še posebno znižane cene. Slavno občinstvo se še enkrat opozarja, da se pravočasno preakrbi z voznimi listki, ker je število udeležencev omejeno, ter na nedeljo listki sploh več ne prodajajo. Čisti dobiček je namenjen zdravništvu onemoglih železniških uradnikov.

Poveljnik 3. voja, vitez Succovaty plem. Vezza, pride 6 t. m. v Ljubljano, odkoder se odpelje v nedeljo, dne 7. t. m. v Trbiž. Od tam gre nadzorovat vojaštvo na Koroskem, in najbrže v prvi vrsti posadke v trdnjavah ob koroško italijanski meji.

Umetniško društvo „Vesna“ vabi na do govor vse slovenske umetnike radi belgrad ske razstave v nedeljo, dne 7. avgusta t. m. Sestanek ob 6. uri zvečer v Ljubljani. restavracija »Vospernik«, Turiaški trg.

Ljubljanska društvena godba priredi jutri v četrtek na vrtu restavracije g. Fantini, Gradišče, društveni koncert. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin. — V soboto, dne 6. t. m., se vrši velik koncert društvene godbe v hotelu gosp. Lorberja pri južnem kolodvoru. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina 60 v. za osebo, otroci prosti. Ker je čisti dobiček namenjen za pogorelce v Dobropolju, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Tujci v Ljubljani. Meseca julija t. l. je došlo v Ljubljano 3581 tujcev; za 926 več kot v prejšnjem mesecu in 1256 več kot meseca julija lanskega leta. Od teh jih pripada: na hotel »pri Sonu« 875, »pri Maliču« 667, pri »Lloyd« 452, pri »Južnem kolodvoru« 256, pri »Bavarskem dvoru« 72, pri »Grajzerju« 130, pri »Štruklju« 175, pri »Avstr. cesarju« 199, v ostalih gostilnah in prenočiščih 755.

Prepovedana ljubeznjivost. Kurjač P. Z. je v Trnovskem predmestju svojo ženo pretepaval in jo udaril z nogo mize po glavi. Pozneje ji je grozil, vsled česar je bil aretiran.

Tatvina. Trgovcu z lesom A. D. je bilo ukradenega lesa v vrednosti 100 kron.

27 oseb v Ameriko je šlo včeraj z ljubljanskega južnega kolodvora, med izseljenci so bili štiri osebe iz Belgrada.

Umrli je v bolnici Marija Cerar. Odhodnico so priredili včeraj uslužbenci električne cestne železnice v Ljubljani na čast svojemu vrlému prijatelju, revizorju g. Janku Petriču. Ob tej priliki se je tudi razgovarjalo o velikih krivicah, ki se gode v tem podjetju in se tudi sklenilo, skupno postopati za skrajšanje delavnega časa, ki sedaj presega postavljene meje in od stranih neke nepriljubljene osebe. O tem skoro nekoliko več.

Iz brzobjavk.

Washington. Zastopnik Panamske ljudovlade je pri Zedinjenih državah protestiral proti načrtu komisije za panamski prekop. S prekopom bi bila trgovina Paname oškodovana.

Carigrad. Turški minister za unanje zadeve je svojega glavnega tajnika poslal k avstrijskemu in ruskemu poslaniku s prošnjo, da naj odnehata s svojimi zahtevami za zvišanje tujih orožniških častnikov.

London. »Daily Express« poroča, da angleški mornariški krogi ne zaupajo Nemčiji. Angleška admiraliteta je nezaupljivo opazovala obisk nemške mornarice v Lervicku. Baje je imelo nemško odposlanstvo le namen ogledništva.

Razne stvari.

Najnovejšo od raznih strani.

Pleša za reklame. V Parizu so pričele razne tvrdke uporabljati pleše nekaterih mož za reklamna oznanila. — Polk kot to žitelj Iz Draždanov poročajo: Sodno razpravo častnikov 1. gardnega polka proti pl. Schliehtu radi njegovega romana »Ertstklassige Menschen« so predstavili na jesen, ker je moral pisatelj vsled bolehnosti odpotovati v Karlove vare. — Velike ce sarke vojaške vaje na Češkem bodo odpovedane, ako suša tekom štirih tednov ne preneha. — Stavka dunajskih voznikov. Radi stavke voznikov je stalo 2. t. m. na dunajskem južnem kolodvoru 80 vagonov s svežim sadjem, vrednega 16 000 kron. Pri stavbah primanjkuje opeke in peska. Tudi tlaka ne morejo delati. Vozniki so popoldne nehali stavkati. Dobili so minimalno plačo 25 K. Danes, 3 t. m. bodo zopet pričeli z delom. — Mesarska stavka v Čikagi. Dne 1. t. m. popoldne so se spopadli stavkajoči mesarji s policijo; 3000 stavkajočih je šlo skozi mesto ter napadalo nestavkajoče. Ti so se rešili v neko veliko hišo ter klicali policijo na pomoč. Stavkajoči so napadli hišo z vso silo. Ko je došla policija, potegnili je samokrese ter pričela streljati. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Boj je trajal tri ure. Poslopje je bilo popolnoma porušeno. Končno je zmogla policija ter aretirala mnogo oseb. Tisoč mož je pričelo 1. t. m. z delom. —

Telefonska in brzobjavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Tokio, 3. avgusta. (Uradno.) General Kuroki poroča: Naša armada je prčela s svetlikanjem dneva 30. julija boj proti sovražniku, ki je imel zaseden Kusulicu in Jankulin, šest milj zahodno od Motienskega prelaza. Oba kraja ležita 25 milj oddaljena od Ljaojana. Pri Jankulinu sta bili dve diviziji s primerno artilerijo. Operacije so se izvršile po prej izgotovljenem načrtu. Pri zahodu solca sta bila oba krila sovražnikova poražena. Ker pa je bil sovražnik jako močan, nam ni bilo mogoče vzeti njegovih pozicij. Drugi dan na vse zgodaj smo napad ponovili in posredilo se nam je sovražnika okoli poludneva prepoditi iz njegovih pozicij. Sovražnika smo zasledovali štiri milje proti zahodu. Pri Jankulinu so imeli Rusi 2½ divizije s štirimi baterijami. Napad je bil tudi cndi vspešno izvršen. Ob solnčnem zahodu smo vzeli glavno sovražnikovo stališče. Oddelek sovražnikov se je tako trdovratno upiral, da smo morali ostati preko noči v bojnem položaju. Dne 1. t. m. smo na vse zgodaj pričeli nov napad in ob ¼ 8 uri zjutraj smo imeli vse višine v oblasti. O naših izgubah se vrše poizvedbe. Dobili smo veliko število ruskih topov. V teh bojih smo imeli veike težave, ker smo morali iti proti ostrim skalam, ne da bi imeli pripravnega prostora za artilerijo, poleg tega pa je bilo vročine 40 stopinj C.

Peterburg, 3. avgusta. (Kor. urad.) Uradno se poroča, da so se ruske čete umaknile iz soteske Jandčin, tudi v smeri Saimaci Ljaojan so se Rusi po krvavih bojih umaknili na svoje glavne pozicije. Ruske izgube so velike. Sovražnik je pričel z najmanj tremi divizijami poiskus obiti levo krilo ruskih čet, katere stoji pri Hajčenu.

Peterburg, 3. avgusta. Poveljnik vzhodnih oddelkov poroča, da so se umaknili proti Landiance. Včeraj je bil hud boj pri Ljaojanu. Rusi so se vzdržali v glavnih pozicijah ter se nadejajo, da se jim bo v glavnih pozicijah proti mnogoštevilnejšemu sovražniku mogoče vzdržati.

Tokio, 3. avg. Čuje se, da so Japonci po tridnevem obupnem boju vzeli Santikav, ki je za brambno pozicijo Port Arturja velike važnosti.

Pariz, 3. avgusta. (Kor. urad.) »Echo de Paris« poroča iz Peterburga, da Kuropatkin že osem dni pripravlja umikanje ruske armade v Mukden, katerega je Aleksjev s štabom že zapustil.

Peterburg, 3. avgusta. Skrydllov poroča, da je kontreadmiral Jessen 20. julija v cugarski morski ožini potopil japonsko ladjo »Okašimamaru«, ki je vozila vojne potrebščine.

Peterburg, 3. avgusta. Admiral Skrydllov javlja, da je bil parnik »Knight« radi tega potopljen, ker je vozil vojne potrebščine.

Pariz, 3. avg. Princ Bourbounski ceni izgube Rusov na 4500 do 5500 mrtvih. Na svojem umikanju so Rusi vzeli seboj okoli 1000 ranjencev. Kruha jako nedostaja, ker so skladšča v Vafankovu bila požgana in ker Rusi niso računali na tako hitri razvoj stvari.

Berolin 3. avgusta. Mnogo nemških tvrdk je od Rusije dobilo nova naročila za ladijski material. V Hamburgu nakladajo veliki parniki z 30 milijonov mark v Nemčiji nakupljenih vojnih potrebščin za Rusijo. V Bremnu nakupuje Rusija nove križarice.

Berolin, 3. avgusta. »Lokal Anzeiger« poroča iz Peterburga, da bo vsak čas imenovan za Plehvejevega naslednika Muravjev.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zrčni tlak 736,0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrci.	Nebo	Padačina
2	9. zveč.	739.1	17.7	sl. sever.	obl.	
3	7. zjutr.	740.2	17.8	brezvetr.		11.1
	2. popol.	739.9	27.1	sr. svzh.	del. jasno.	

Srednja včerajšnja temperatura 21.5°, norm. 19.7°

Pleskarska in v to stroko vštetajoča se stavbena in pohištvena dela

iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zanesljivo in brez konkurence. 13 11-8

Mlad mož,

oženjen, 25 let star, zmožen slovenskega, nemškega in hrvaškega jezika, želi sprejeti kako boljšo službo takoj. — Ponudbe pod šifro F. K., poste restante, glavna pošta, Ljubljana. 1291 3-2

Službo gospodinje

pri kakem gospodu duhovniku v mestu ali v kakem župnišču na deželi, kjer ni večjega gospodarstva, želi nastopiti gospodična srednje starosti, izobrazena ter veča v vseh strokah gospodinjstva. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca«. 1290 6-3

Franc Stupica,

Ljubljana, Marije Terezije cesta 1, v Ančnikovi hiši poleg Figovca.

Priporoča slamoreznic, mlatilnice, čistilnice, gepeljce, preše za grozdje in sadje, pluge in brane najboljšega izdelka ter samokolnice. Dalje: Sesalke za vodo in gnojnice, pocinkane, asfaltrane in svinčene cevi za napeljavno vodo, razne tehtnice z uteži, šedilnice vseh vrst, kuhinjsko orodje, nagrobne križe, nakovalja, privijače, žage, kotle za kladjo in žganje.

Portland in Roman-cement, železniške šine in traverze, poljski maveci. Mizarstvo, tesarstvo in ključavničarsko orodje ter vse druge v železno stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga vedno svežega špe- 676 52-15 cerijskega blaga.

Zahtevajte

brezplačno in franko

moj ilustrirani cenik z več ko 600 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga

in godbenih reči

Hanns Konrad

tovarna za ure in izvozna trgovina

Most št. 955, Češko.

glđ. 250.

Št. 9840.

Razpis.

1303 2-1

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim slovenskim poukom je oddati

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1904/1905 (ozir. tudi za l. 1905/1906), ki se začne dne 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost gre istim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pričeli s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v šolskem zavodu brezplačno, za obleko, živотно prilo, obuvalo in za šolske potrebščine pa si morajo sami skrbeti.

V šolo se sprejemajo tudi plačujoči in zunanji učenci.

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 60 h na dan in po 40 K šolnine na leto ter stanujejo brezplačno v zavodu. Za vse druge potrebščine si morajo sami skrbeti. Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačati.

Hrano je plačevati naprej v mesečnih obrokih, šolnino pa v dveh letnih obrokih tudi naprej.

Prošnje, svojerodno pisane in kolkovane s kolekom za 1 K, je poslati

do 10. septembra t. l.

vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, izpričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in izpričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilca.

Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati sprejemno izkušnjo iz slovenskega jezika in iz preprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Kdaj bo delati sprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsakemu prosilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico le do dveletne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podstavi odredbe vis. c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. julija 1895, šte. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 27. julija 1904.

Grenčica
„Florian“
in likér
„Florian“
najboljša kapljica
za želodec. 1238 11

Štiri ali pet boljših

kamnoseških
pomočnikov

v trajno cerkveno delo, ter enega, kateri ume dobro rezati napise, 1298 3-1

sprejme takoj

Vincenc Čamernik

kamnoseški mojster v Celju.

Dva pomočnika

zmožna slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi, dobra prodajalca za trgovino mešane blaga, sprejemem takoj ali do 15. t. m. J. Krašovic, trgovina, Jesenice, Gor. 1302 3-1

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpeznega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

Izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Ne prezreti!

Kdor želi biti postrežen z dobrim, pristnim blagom pod solidnimi cenami, obrne naj se na že dolgo obstoječo, slehernemu znano trgovko

Franc Čuden,

urar in trgovec z zlatino in srebrnino, delničar družbe prvih tovarn „Union“-ur v Ženevi in Bielu v Švici, zalagatelj c. kr. dolenske železnice, trgovina s kolesi in šivalnimi stroji

Ljubljana, Prešernove ulice, nasproti frančiškanskega samostana.
Filijalka: Glavni trg nasproti rotovža.

Posebno priporoča pristne prave, osebno v Švici nakupljene žepne ure, dalje vsakovrstne **stenske (pendel) ure** z donečim bitjem v krasno izrezanih omaricah

Največja zaloga **briljantov**, na katere slavno občinstvo posebno opozarja gledé izbire, ker so v zalogi od 25 gld. do čez tisoč goldinarjev, vdelani v različnih oblikah (fazonah), torej lahko izvolite kaj ugodnega.

Ne pretirane cenel

Dalje priporoča bogato sortirano zalogo v pravem ali china srebru namizno opremo (Besteck), garniture v krasnih skrinjicah, kakor tudi druge iz china srebra izdelane vsakovrstne stvari v najmodernejših oblikah. **Jako primerna in porabljiva splošna darila.**

Ceniki zastoj in poštne prosti.

265 29

Pijte
Klauerjev
„Triglav“
najzdravejši vseh likerjev.
544 150-55

Lepo stanovanje

v pritličju, obstoječe iz treh sob in pritliklinami se odda v hiši št. 36, Miklošičeva cesta, z uporabo vrta. Pripravno je tudi za pisarno.

Pojasnilo dá **AVGUST JENKO**, pek; Marija Terezije cesta št. 7. 1296 3-2

Odlikovan
z zlato medaljo
na razstavi v Parizu l. 1904.

Dragofin Puc

tapetnik in preprogar
Dunajska cesta št. 18,

izvršuje vsa tapetniška in dekoracijska dela ter ima v zalogi vse v to stroko spadajoče predmete lastnega izdelka, 884 12

kakor tudi pohištva prve kranjske mizarske zadruge v št. Vidu nad Ljubljano.

Novomesto! Novomesto!

Novi
hotel in kavarna „JACAZ“.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril svoj **novi in moderno sezidani hotel**, v katerem so potnikom na razpolago prav lepe, popolno z novo opremo urejene sobe v prenočišču. — Točil bodem **fino Puntigamsko pivo**, pristna dolenska in druge vrste vina. Izvrstna kuhinja postregla bode vedno z gorkimi in mrzlimi ukusnimi jedili. Obenem priporočujem svojo **veliko zalogo Puntigamskega piva v sodčkih in steklenicah**. — Prodajam na debelo in drobno iz svoje velike zaloge **jako fina in zjamčeno naravnata vina od 28 vin. liter naprej**. Toči se tudi vsakovrstno **žganje** na debelo in drobno. Potnike na kolodvoru sprejemal bode pri vsakem vlaku za moj hotel **omnibus „Medved“**. Za prav obilni obisk in velececenjena naročila se najpripronejšje priporočuje

1262 10-3 **Anton Jacaz (Jakac).**

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

23 104-61

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske posojilnice znaša **K 5,245.845'40.**

Stanje hran. vlog **K 5,089.883'14.** Denarni promet **K 23,806'306'40.** Stanje rez. zaklada **K 98.238'41.**

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljeva se najtopleje za v tako veliki meri tekom polnih petih let mi izkazano zaupanje v kavarni in restavraciji „Švčarja“ si usojam p. n. občinstvo vljudno opozoriti na svoje novo podjetje

hotel ILIRIJA

v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 22

ki ga otvorim v nekaterih dneh popolnoma nanovo urejenega in prosim, da me v takisto obilni meri počastite s svojim cenjenim obiskom tudi v mojem novem podjetju.

Ob enem si dovljujem opozoriti, da sta v kavarni čč. gostom na razpolago **dva najnovejša ameriška biljarja**, firme Seifert & sin na Dunaju.

Z zagotovilom znane solidne in poštene postrežbe beležim z velespoštovanjem

Fric Novak, hotelir.

1301 2-1

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za zgube pri krebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promene za vsake krebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurzi vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 360